

Proef ingediend met het oog op het behalen van de graad van doctor in de
Sociale Wetenschappen: Sociologie

Familiar Façades.

An inquiry into class-cultural interpretations of architecture and the inclusiveness of public libraries.

Dennis Mathysen
2020 - 2021

Promotor: prof. dr. Ignace Glorieux

Abstract

Public libraries, sometimes considered outdated cultural institutions in an increasingly digital world, have seen a decline in attendance numbers in recent years, especially among visitors with lower levels of education. Public libraries have also significantly altered their ‘look and feel’ in the last two decades, with many now being housed in buildings with a very contemporary and ‘iconic’ architectural style. Our research explores whether these two developments are connected and how education- and class-based differences regarding the perception and experience of architecture affect the inclusiveness of public libraries. Analyses conducted on data we gathered in a large scale user survey in Flemish public libraries show that the (architectural style of the) building and interior of a public library is determinative for it being considered inviting (or not) by users and also suggest that different types of (potential) visitors experience public library buildings with varying (and sometimes contrasting) architectural styles differently. An experimental research design (using Virtual Reality-technology) was developed, allowing us to study what exactly makes buildings and spaces less

inviting for certain types of (potential) visitors. We found that both lower educated and elderly respondents tend to find 'iconic' libraries less recognizable (as libraries) and less inviting and that they often feel uncomfortable in voicing critique towards them. Among other things, this raises important questions regarding the practice of 'community consultation', an often-used instrument by policy-makers and architects during the realisation of public buildings. Our findings suggest that class-cultural interpretations of architecture are important to take into consideration when constructing public buildings and spaces and that building in a more inclusive architectural style can help public libraries better fulfil the emancipatory task that society has bestowed on them.

De openbare bibliotheek is een cultureel instituut dat in een steeds digitalere wereld soms als gedateerd wordt afgedaan. Sinds enkele jaren worden bibliotheken ook geconfronteerd met dalende bezoekerscijfers, vooral onder bezoekers met een lager opleidingsniveau. Daarbovenop hebben openbare bibliotheken hun imago (grondig) veranderd en zien ze er vaak heel anders uit dan twee decennia geleden: veel bibliotheken zijn tegenwoordig gehuisvest in een gebouw met een erg hedendaagse en ‘iconische’ architecturale stijl. Ons onderzoek gaat na of deze twee ontwikkelingen met elkaar verbonden zijn en exploreert welke impact de opleidings- en klassengebonden ervaring van architectuur heeft op de inclusiviteit van openbare bibliotheken. We analyseerden data die we verzamelden in een grootschalig gebruikersonderzoek in Vlaamse openbare bibliotheken. Deze analyses toonden aan dat (de architecturale stijl van) het gebouw en interieur van een openbare bibliotheek sterk bepaalt of gebruikers deze uitnodigend vinden (of niet) en dat de stijl van het gebouw ook doorslaggevend is voor de manier waarop verschillende types (potentiële) bezoekers deze ervaren. Een experimenteel onderzoeksontwerp (gebruikmakend van Virtual Reality-technologie) werd ontwikkeld, en stelde ons in staat te onderzoeken wat gebouwen en ruimtes juist (minder) uitnodigend maakt voor bepaalde types (potentiële) bezoekers. We kwamen tot de vaststelling dat zowel lager opgeleide als oudere respondenten zogeheten ‘iconische’ bibliotheken minder herkenbaar en minder uitnodigend vinden en dat ze zich minder comfortabel voelen in het uiten van kritiek ten aanzien van dit soort gebouwen. Dit roept, onder meer, belangrijke vragen op over zogeheten ‘inspraakmomenten’, een instrument dat vaak wordt gehanteerd door beleidsmakers en architecten. Onze bevindingen suggereren dat klassengebonden interpretaties van architectuur belangrijk zijn om in rekenschap te nemen bij het bouwen van openbare ruimtes en gebouwen en dat het nastreven van een meer inclusieve architecturale stijl openbare bibliotheken kan helpen in het vervullen van de emancipatoire taak die de maatschappij hen toevertrouwt.